

Secció: *CULTURA Cultura i espectacles*

A45

10/12/1996

TEATRE La Fura: recuperar el senderi

'Manes'

Autor: Joaquim Noguero 'Manes' de La Fura dels Baus. Creació: La Fura dels Baus, Rafael Vives, Nico Nu

Fer camí enrere per recuperar la drecera perduda: aquesta és la meva impressió de La Fura després d'haver vist Manes. Una impressió no cal dir que positiva.

Des que Marcel·lí Antúnez havia deixat la direcció artística de la companyia, el motor de La Fura havia perdut pistonades, i els darrers espectacles, tot i mantenir-ne la força plàstica i la moguda col·lectiva, eren lluny de la provocació i la integració del públic dels seus inicis. Una provocació i una integració del públic (quan l'espectacle l'interroga i les seves reaccions s'integren a l'obra) que sí que caracteritzaven, en canvi, Epizoo, la barreja de performance i instal·lació del darrer muntatge d'Antúnez.

Així, si furetejar vol dir, segons el diccionari, cercar-ho i regirar-ho tot per saber o descobrir alguna cosa, aquest neguit investigador havia anat quedant abandonat pel camí i La Fura ja no era la mena de fera salvatge que un podia esperar del seu nom, domesticada (i limitada, per tant) per la plàstica enèrgica, però ja no agressiva, que des de les olimpíades als anuncis de la Pepsicola més els ha donat a conèixer. Tenir consciència dels límits tranquil·litza sens dubte els espectadors, però aleshores el públic ja no podia compartir les tensions de l'obra, i l'estètica de la companyia -que primer comportava necessàriament una ètica, com ara, altre cop- corria el perill d'esdevenir gratuïta i purament espectacular.

Quan el juny passat, poc abans de l'estrena oficial de Manes, La Fura dels Baus va fer una preestrena d'aquest espectacle a Cabrianes amb el títol d'Hubris (per tal -deia Tantiñá a Regió7- d'adonar-se 'de les errades de ritme i de les necessitats energètiques de l'obra'), tot semblava confirmar la nova orientació que he comentat de la companyia. Però els canvis que van d'aquella preestrena a l'espectacle final que ara és Manes han estat definitius per a l'èxit del muntatge i són definitoris del que ha de ser La Fura. El ritme s'ha accelerat notablement, fins al punt que ara és un dels forts de l'obra. I el públic, que primer encercla els components de la companyia, comença a prendre distàncies quan, per sorpresa, en surt esquitxat d'aigua i, per acabar-ho d'adobar, en ve un altre darrere tirant farina. Amb el ritme febril que imposen les accions, ajudades també per la duresa de la música, la bogeria de La Fura recupera el senderi i Manes inquieta l'espectador, que, si li tiren vísceres de pollastre, trossos de pa mastegat o aigua amb farina, s'aparta immediatament dels actors quan s'obren pas amb torxes de foc o cops de pala a terra, pel que pugui ser.

Es aleshores que l'estètica i les formes de La Fura prenen sentit, quan passen a ser reals perquè poden ser preses com a tals. Que a Manes no sigui possible concretar-li un argument, però que s'imposi per la seva canalització d'energia, encara contribueix al sentiment de pèrdua que es vol imposar a l'espectador, immers en un món primari, d'estètica entre primigènia (amb elements bàsics com l'aigua i el foc, la carn tant dels nus com dels cadàvers animals, etc.) i futurista (el couro, la ràdio...).

Al llarg de l'obra, prendran força tot d'elements rituals, plens de símbols de naixement i de mort (els ous o larves, un part), d'incomunicació i de lluita, de les quals és un bon exponent aquella babel de llengües que dona lloc a la incomunicació de diàlegs inintel·ligibles però perfectament comprensibles, en tant que remetent (tret a la careta civilitzada) a les mateixes necessitats del públic: la fam i el sexe. El que diu i el com ho diu de La Fura a Manes no és nou, però ho sembla pel fet d'haver recuperat la consciència del sentit del seu llenguatge, en un espectacle que, d'altra banda, ha trobat el seu punt dolç d'equilibri.

